

VASÁRNAPI JUBILEUMI 25 ÉVFOLYAM

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postafeliratkezelési csekkiszámja száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.
Külföldre egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P.

Országgyarapító

Kormányzó Urunkat 24 évvel ezelőtt, 1920 március 1-én választotta meg kormányzóvá az akkori nemzetgyűlés. Nagybányai Horthy Miklós országzásának első időszaka a vörös rémuralom romjainak eltakarításával telt el; megalapozta a nemzeti hadsereget, és az általa 1919-ben meghirdetett „szegedi gondolat” szociális és nemzeti tartalmának fokozatos megvalósításával megteremtette az ország felvirágoztatásának előfeltételeit. A nemzetközi politika súlyos bonyodalmi közepette egyedül a Kormányzó Ur példamutató férfias magatartása ad erőt a nemzetnek a belső front megszilárdításához. Ugyanakkor Kormányzó Urunk érdeme, hogy büles országzásának eredményeképpen a történelmi Magyarország területének egy-egy részét visszacserezték és fegyvelmezett lélekkel, szilárdan tekint a nemzet a jövő elé. Mélységes hódolattal, hálás szeretettel gondol az ország népe a Legelső Magyar Emberre, aki nemcsak közjogilag áll az ország élén, de mindannyiunk előtt halad akkor is, amikor áldozatvállalásról van szó. Kormányzó Urunk nem engedte meg, hogy évi árszerteletjének összegét felemeljék; nem járult hozzá ahhoz, hogy helyetteseül megválasztott István fiát, honvéd-tisztárszával szemben megkülönböztetett bánásban részesítsék és ne kerüljön ki az arcvonalra, ahol a kifürkészhetetlen magyar sors végzéséből hősi halált halt. A hálás nemzet lelkében a magyar repülés eszményévé magasztosult fiát is feláldozta nemzetéért. A magyar milliói imája száll az Egek Urához, hálát mondva azért, hogy — mint az ezeréves magyar történelem során annyiszor, — a mostani nehező időkben is olyan férfútt idótt a nemzetnek, aki a magyar éreneyek valamennyijét egyesíti magában és a legsúlyosabb válságokon segíti át nemzetét. Adja Isten, hogy Kormányzó Urunk, a kéresztény, nemzeti és szociális gondolat első európai meghirdetője, a mai megpróbáltatásos időkön átvetve a nemzet hajóját, azután a békés élet lehetőségei között tesshe teljessé fenkött eszmének és legfőbb céljának megvalósítását: az új magyar ézerény díesőségeit megérdemlő és megpróbáltatásait elviseelni tudó Magyarország megalapozását... (b. k.)

A mezőgazdaság minden időszerű kérdését megvitatták a Magyar Élet Pártja agrárcsoportjának ülésén

A Magyar Élet Pártja agrárcsoportja febr. 24-én délután Mayer János, m. kir. titkos tanácsos, a Falu-Gazdaszövetség elnöke elnökletével igen nagy érdeklődéssel kísért megbeszélést tartott. A megbeszélésen a kormány részéről megjelentek Kállay Miklós miniszterelnök, Bor-nemiszta Géza, báró Bánffy Dániel, vitéz Lukács Béla, Szász Lajos, Zsindely Ferenc miniszterek, Bárczay János és Jurcsák Béla államtitkárok, Megay Károly börgazdálkodási kormánybiztos, továbbá gróf Teléki Bélával az élen az Erdélyi Párt agrárcsoportjának tagjai, valamint a Magyar Élet Pártja törvényhozói igen nagy számban.

Az agrárblokk értekezletén újszólván minden időszerű közellátási és gazdasági kérdés szóba került. Igen sok felszólalás hangzott el, amelyekre Szász Lajos közellátási miniszter adott kimerítő választ, majd Kállay Miklós miniszterelnök maga is hozzászólt a felmerült kérdésekhez.

Az agrárblokk ülése után a Magyar Élet Pártja Akadémia-utcai székházában klubnapot tartott. A klubnapon az agrárcsoport megbeszélésének résztvevőin kívül megjelent Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter, Bárczay Ferenc pártvezérhelyettes, Krudy Ferenc, a képviselőház alelnöke, vitéz Thuránszky

László miniszterelnökségi és vitéz Gergelyffy András belügyi államtitkár, Kölessey István, a párt országos ügyvezető alelnöke, vitéz Magasházy László, Patáky László, Benes Zoltán és Donáth György alelnökök, valamint rendkívül sokan a Magyar Élet Pártja és az Erdélyi Párt törvényhozói, valamint a főispáni kar tagjai közül.

A klubnap során a párt helyiségeiben különösen Kállay Miklós miniszterelnök és a szakminiszterek körül igen népes beszélgető csoportok alakultak, amelyek hosszasan beszéltek az időszerű kül- és belpolitikai kérdésekről.

A magyar gazdák jogot szereztek arra, hogy hatósági áron kapják a termeléshez szükséges ipari cikkeket

Jurcsák Béla közellátásügyi államtitkár a mezőgazdaság iparcikkével való ellátásáról

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányára gróf Somssich László elnökletével ülést tartott, amelyen megjelent többek között Jurcsák Béla közellátásügyi államtitkár is.

Az ülés megnyitása után Mutschbacher Emil számolt be az OMGE tevékenységéről. Hangoztatta, hogy

a mezőgazdasági beszolgáltatásokkal kapcsolatban a gazdaságtudományok kérte, miszerint az iparban is állítsanak fel bizonyos beszolgáltatási kötelezettségeket.

A gazdák csupán azt kérték, hogy a lefoglalt mennyiségek közül a mezőgazdaság is megkapja azt, amire szüksége van.

Beszélt ezután a beszolgáltatásról és az árkerdesről.

Általános figyelem közben Jurcsák Béla államtitkár szólalt fel ezután. Hangoztatta, hogy a beszolgáltatási kötelezettség bevezetésével sikerült az ország közellátását biztosítani,

a magyar gazdák megmutatták, hogy hazafias kötelességet teljesítenek, amikor hatósági áron hozzák forga-

lomba termelvényeik túlnyomó részét, de ezzel jogot is szereztek arra, hogy hatósági áron kapják meg a termeléshez elengedhetetlenül szükséges ipari cikkeket. Az, hogy a mezőgazdaság megkapja a termeléshez szük-

ses ipari cikkeket, ma már kormányprogram.

A beszolgáltatási rendszerrel kapcsolatban az a tapasztalat, hogy a rosszabb birtoktestek nehezen tudták teljesíteni kötelességüket és ezért nem volna helyes a progresszívitást alkalmazni.

Bőr- és textil-ellátás

— A kormány elhatározása az, hogy a rendelkezésre álló nyersanyagok kizárólag csak a termelést szolgálják, luxus-cikkeket nem lehet gyártani, hanem standard árú készülnék. Minden termelési ágnak úgy kell átértenie feladatát, mint azt a mezőgazdaság tette.

Többmillió lábbelire van pl. szüksége a mezőgazdaságnak, és ha ezt a szükségletet egyszerre nem is tudjuk kiadni, kiszabott árú mindenestre tudunk jutni, amit esetleg a kisiparban lehet véglegesen elkészíteni, de ez a juttatás is pontok arányában, a munkateltjesítésszerint kell, hogy eljusson az arra rászó-

lulókhoz. Ez meg is történik majd. Nehezebb a helyzet a textil-ellátásban, mert a honvédségnek igen nagyok az igényei és ezeket kell elsősorban kielégíteni, de nem szabad megfélekedezni a belső front erejéről és nyugalmáról sem.

Lábbeliből 4-5 milliót lehetne biztosítani a mezőgazdaságra éspedig a hús- és zsirbeszolgáltatás arányában.

A textiliáknál is az a baj, hogy a magyar textilipar szövőképessége sokkal nagyobb, mint a fonóképesség és ez megnehezíti a textillellátást. Eppen ezért kell segíteni a háziipart a közellátás érdekében is.

Ugyanigy a vasellátást is

pontozás szerint lehet megoldani, hogy a szükséges vasmenyiséget tudjuk biztosítani.

De ugyanúgy, mint a mező-

Arányba hozzák az első- és harmadosztályú állatok árát

Az árkérdésben is valóban némi korrekcióra van szükség — folytatta az államtitkár. — Például az állatáraknál az első és harmadrendű áru között kiesik az eltérés. A segítséssel majd rövidesen sor kerül arra, hogy a természetes szaporulat piacra kerüljön és az állatállományt is fenn tudjuk tartani.

gazdaságnak, az iparnak is száz százalékban hatósági áron kell forgalomba hoznia termelvényeit, mert meg kell hogy találja számítási kalkulációját alapján. Szükség van a kereskedelem megrendszabályozására is.

Az állatrekvirálásokat ki akarjuk küszöbölni és ezért vontuk be a beszerzési kötelezettség alá a réteket és legelőket is és pedig a húspont számba. Igen fontos kérdés a munkásprobléma, ezenkívül a munkabér lassúsága, ami a munkamorált is befolyásolja. ezért ezt még kell szüntetni.

Nem lehet elkerülni a munkakényszer bevezetését olyan

alapon, hogy ellátottságát mindenki maga biztosítsa, tehát elő kell írni, mennyit kell mindenkinek munkában szolgálatni. Amelyek réteg így nem akar dolgozni, azt munkatáborokba lehet küldeni, de egyébként mindenki szabadon választhatja meg, hol akarja a neki előírt munkamennyiséget teljesíteni.

— A feketepiacot pedig úgy törhetjük le — fejezte be beszédét Juresek államtitkár —, hogy a rendelkezésre álló ipari cikkek és nyersanyagok felkutatásával az árut piacra hozzuk. A háború 5. évében mindenesetre jobban állunk, mint más államok a közellátás terén és az esetleges nehézségektől való félelem nem tarthat vissza bennünket attól, hogy a függő kérdéseket megoldjuk.

Juresek Béla államtitkár a mezőgazdasági- és ipari áruk alakulásáról beszélt az OMGE rendkívüli közgyűlésén

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület — az OMGE — rendkívüli közgyűlést hívott össze az egyesület költségvetési hiánya miatt szükségessé váló tagdíj-emelés megvitatása végett. A rendkívüli közgyűlésen Juresek Béla közellátásügyi és Kormány-These Sándor földmívelésügyi államtitkár is résztvett.

Gróf Somssich László elnöki

megnyitása után Mutschbacher Emil dr. ú. v. igazgató ramutatótt arra, hogy

az OMGE bevételi hiányának pótlása végett szükségessé vált a tagdíjak január 8-tól való fellemlése és az egyes kategóriák tagdíjainak bizserékben való megállapítása.

Az előterjesztést a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

beadott nyersbőr után felesúlyban kikészített bőrt adjanak vissza.

Általában a gazdák ipari közellátást hasonló szemszögből kell nézni, mint a mezőgazdasági termelvényekből irányított közellátást, mert a függő kérdések elintézése nemcsak gazdáké, hanem országos érdek is. Az illetékeseket mindenesetre ezek a szempontok vezetik mert

a közellátást biztosító gazdaságtársadalom kérése jogos, biztosítani kell reszükre a termeléshez szükséges eszközöket és cikkekkel. A mai termelés nem bírja el, hogy egyesek nagy vagyont szerzenek és azt átmenítsék a jobb időkre, ezért van szükség olyan rendszabályokra, amelyek a mostani állapotot megszüntetik.

A rendkívüli közgyűlés résztvevői nagy lelkesedéssel fogadták Juresek államtitkár felvilágosításait és kijelentéseit, amelyekről a közgyűlés nevében gróf Somssich László elnök mondott köszönetet, megállapítva hogy

ha a gazdák összefognak és támogatják az érdekképviseleti vezetöket, akkor ezek a kívánságok meg is valósulnak.

között tudnak gyártani különböző cikkekkel, azok részvesznek továbbra is a gyártási munkában, akik pedig nem tudnak, azok kiesnek.

Nem állana a mezőgazdaságunk érdekében hogy az árakkal felfelé menjünk, azokat inkább arányosítani kell.

Az egyedüli nehézség az, hogy ami itthon rendelkezésünkre áll, annak az árát meg tudjuk állapítani, de amit importálunk, azt nem.

A közellátásra vonatkozóan kijelentette az államtitkár, hogy az a terv, hogy a gazdák által

Juresek Béla: A mezőgazdaság jogos kívánságait teljesíteni kell

Tolnay-Knefely Ödön indítványt terjesztett be, amelyben kérte, hogy az OMGE elnöksége ríjon fel az ösztökönyvhöz.

Az indítványra Juresek Béla közellátásügyi államtitkár válaszolt és a maga részéről is megállapította, hogy

a gazdák nem támogatják kellőképpen érdekképviseleteiket.

Hangoztatta, hogy a mezőgazdaság prosperálásával áll vagy bukik az országa, tehát

a termelés érdekében a mezőgazdaság jogos kívánságait teljesíteni kell.

A konkrét panaszokra válaszul kijelentette az államtitkár, hogy az ipari cikkek árakkulációjába bármikor betekintést engednek a gazdáknak.

A magyar gyapjúból készült szövet kizárólag a honvédség céljait szolgálja ami egyéb gyapjúsövet forgalomban van az importált. A kormányának elhatározott szándéka, hogy igen radikális eszközökhöz nyúl a textil és lábbeli iparba és kereskedelembe. A mezőgazdasági és ipari árak közötti harmonia talán valóban nincs, a mezőgazdasági árakat azonban nem lehet kalkulálni, míg az iparban és kereskedelemben erős kalkuláció folyik. Ezt a rendszert azonban nem lehet tovább fenntartani, mert az ipari és kereskedelmi kalkulációkban minden kiadást beszámítanak, ezért lineáris árakat kell megállapítani és azok, akik ilyen körülmények

Nem gazdaságos a sertés- és baromfi-tenyésztés
a törvényesen védett

RAKOSHEGYI BAKTÉRIUMÖRŐ
nélkül. Kapható és megrendelhető csak

AULITZKY OTTÓ
Budapest, VII., Dobóány-utca 51. I/sz. 2/a

Árak demyoni ab Budapest

5	10	15 liter
10.50	31.50	46.50 P

a pénz előzetes beutalással 33 I. levonandó

Gróf Somssich László m. kir. titkos tanácsost a mezőgazdasági tudományok tiszteletbeli doktorává avatták

A József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem a Műegyetem dísztermében ünnepi közgyűlést rendezett, amelyen a *Műegyetem rektora és tanácsosa gróf Somssich László titkos tanácsost, az OMGE elnökét, a mezőgazdasági tudományok tiszteletbeli doktorává avatta.* Az ünnepségen megjelent József kir. herceg, tábornagy, báró Bánffy Dániel földmívelésügyi, Szinyei Merse kultusz, Szász Lajos közellátási miniszterek, Wekerle Sándor, a felsőház alelnöke, Bárczay János, Juresek Béla, Bárányos Károly, Kormány-These Sándor államtitkárok, Posch Gyula, a Magyar Nemzeti Bank elnöke, Imrédy Kálmán államtitkár, a MÁV elnöke, a székesszék főváros képviselőtömbén vitéz Becske Kálmán tanácsnok, valamint a politikai, társadalmi és közelet számos vezető személyisége.

Az ünnepi közgyűlést Doby Géza rektor nyitotta meg és felkérte Surányi Jánost, a mezőgazdasági és állatorvosi kar dékánját, hogy gróf Somssich Lászlót a mezőgazdasági tudományok tiszteletbeli doktorává avassa.

Surányi János dékán avatóbeszédében gróf Somssich Lászlónak a mezőgazdasági tudományok és a gyakorlati mezőgazdálkodás fejlődésében elért érdemeit méltatta.

A dékán beszéde után a rektor és a dékánok kezfévással fogadták doktorrrá gróf Somssich Lászlót majd Doby Géza rektor hosszabb beszéd kíséretében nyújtotta át az ünnepeltnek a tiszteletbeli doktori oklevelet.

Az üdvözlésekre gróf Somssich László válaszolt. Bevezetőjében hangsúlyozta, hogy a kitüntetés akként fogja viselni, hogy az nem csak az ő személyének szól, hanem az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek is, amelynek 25 éve elnöke és amelynek kötelességében eddigi közéleti pályája lefolyt.

— Ez az avatás — mondotta — elismerése annak a munkásságnak, amelyet az OMGE a mezőgazdaság egyetemes érdekében mindig kifejtett, de megbeszélése is annak a hősi küzdelemnek, amelyet a magyar gazdaságtársadalom és a magyar mezőgazdaság az első világháborúban, az azt követő 23 évben és a most dúló világháborúban folytat. Nagy alapítónk, gróf Széchenyi István szellemében törekedtem vezetni az OMGE-t.

A szakképzettséget nyújtó intézményeknek szoros együttműködésben kell dolgozniuk a gyakorlati gazdálkodással. A tudományos kutatások eredményeit közzé kell a hallgatókkal és a gaz-

datársadalommal, a gyakorlati gazda viszont a tudományhoz fordul szaktanácsért, felvilágosításért és közli vele tapasztalatait és észlelteit. A mai avatási ünnep újabb jelképes kézfogása a tudományak és a gyakorlati mezőgazdaság között. — Mélyszéges halával fordultok a Kormányzó Ur öfömlőtségére, aki megengedte, hogy a Műegyetem engem a mezőgazdasági tudományok tiszteletbeli doktorává avasson. A Kormányzó Ur nemcsak alakja, mint a kötelesség teljesítés és az álladozatokérag ragyogó mintaképe mindig lebegjen lelki szemünk előtt a mindenkor és minden viszonyok közötti minden minden hazafi fo házást.

„Isten tartsa és Isten öltesse hazánk javára ezen súlyos időkben a Kormányzó Ur öfömlőtségét.”

Az ünnepi közgyűlés közönsége helyéről felállva, hosszasan ünnepelte a Kormányzó Urat, majd a mezételek gróf Somssich Lászlót elhalmozták szízenekívánataikkal.

A „Falu“ Magyar Gazda- és Földmivészvetsvetség táviratilag fejezte ki jókívánságait gróf Somssich Lászlónak tiszteletbeli doktorrá történt ünnepies felavatása alkalmából.

Új titkos tanácsosok

Magyarország Főmlőtségű Kormányzója a magyar királyi miniszterelnöknek a miniszterium nevében tett előterjesztésére dr. széni Ambrózy Gyulának, a kabinetiroda főnökének, dr. boros-jemő Zsindely Ferenc magyar királyi kereskedelem- és közlekedési miniszternek, csatafi Csaly Lajos szolgálatonkivüli magyar királyi vezérezredes, honvédelmi miniszternek, gicé, assakürthi és ablanckürthi Gyucz Jenő magyar királyi külügyminiszternek, dr. tomesányi Tomcsányi Mária eszászri és királyi kamarás, felsőházi tag, nyilvános rendes egyetemi tanárnak (és vitéz Borbély-Macley Emlinek, Borsod vármegye főispánjának a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemeik elismeréséül a magyar királyi titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Az erre vonatkozó legfelsőbb elhatározásokat és legfőbb kéziratokat a hivatalos lap február 27-i, vasárnapi száma közölte.

Meghosszabbították a haderőnkivüli repülő-előképzés jelentkezősi határidejét

A Magyar Aero-Szövetség közli, hogy a haderőnkivüli repülőelőképzés iránt a repülőirányító fiatalok körében országszerte olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy a jelentkezősi határidejét kivételesen meghosszabbítja március 31-ig. A határidő meghosszabbításával módot nyújt a jelentkezők számára a jelentkezősi iratok beszerzésére. Haderőnkivüli repülőelőképzésre tartalkozó tisztai és legényi állományba tiszta kereszény származású, magyar állampolgárságú ifjak jelentkezhetnek 17-20 év között. A tartalékos tisztai állományba való bejutáshoz középiskolai érettségi bizonyítvány, a legénységi állományhoz négy középiskola, kivételesen nyolc elemi iskola elvégzése szükséges. Az érdeklődő ifjúság részletes felvételi tájékoztatót a Magyar Aero-Szövetség (Budapest, V. Vigadó utca 2), a honvéd kiegészítő parafőnökságnál, a katonai repülőterek parafőnökeknél, a Magyar Aero-Szövetség kiképző keretét vezetőinél kaphat.

Minden olvasójtól egy új előfizetőt vár a VASÁRNAPI

A falu boldogulását a gazdasági tudás és a szövetkezeti gondolat kiépítése biztosítja

A rinyahosszújfalui téli gazdasági tanfolyam záróünnepélye

Febr. 27-én fejeződött be lélekemelő záróünnepélyvel a somogy-megyei *Rinyahosszújfalun* a földművelésügyi minisztérium által rendezett téli gazdasági tanfolyam, amelyen a földművelésügyi miniszter képviselőfében vizsgálói minőségben dr. *Szekeres László*, m. kir. gazdasági főtanácsos, a *Falu-Gazdaszövetség* ügyvezető igazgatója jelent meg. A záróünnepélyen a község és a járás előkelőjei sorában többek között megjelent *Eder József* körgyógyzó, *Hámory Béla* dr. körállatorvos, *Sodós József* dr. körorvos, *Gadl Elemér* ref. lelkész, *Berta József* igazgató.

A templomban tartott istentisztelet után a téli gazdasági tanfolyam hallgatói és a meghívott vendégek a református iskola helyiségébe vonultak, ahol a Híszkegyi elnöklése után megkezdődött a záróvizsga. *Heinec Ferenc* gazdasági felügyelő, tanfolyamvezető megnyitotta beszédében meleg szavakkal köszöntötte a vendégeket, elsősorban a földművelésügyi miniszter képviselőfében megjelent *Szekeres László* dr. m. kir. gazdasági tanácsost, a *Falu-Gazdaszövetség* ügy. igazgatóját, beszámolt a tanfolyam munkásságáról és elismeréssel emlékezett meg a gazdák igyekvő szorgalmáról, végül felkérte a vizsgabiztost a vizsga megnyitására.

Szekeres László dr., miniszteri vizsgabiztos beszédében elsősorban tolmácsolta *Bánffy Daniélné* báró földművelésügyi miniszter és *Mayer János* a Falu-Gazdaszövetség elnöke, a kerület népszerű országgyűlési képviselője méltatta a mezőgazdasági szakoktatás fejlesztésének jelentőségét; rámutatott arra, hogy a békében a nemzetgazdasági helyzet alakulása szempontjából, a maihoz hasonló háborús időkben pedig közelítési tekintetben szinte felmérhetetlen jelentőségű mezőgazdaság fejlesztésének legfőbb előfeltétele a szakoktatás intézményesítése. A mezőgazdasági szakoktatásnak viszont kitűnően bevált eszközei a földművelésügyi miniszter által szervezett és egyre emelkedő számú téli gazdasági tanfolyamok, amelyekben a már felöltött gazdákat tanítják meg a korszerű földművelésre, állattenyésztésre.

A gazdaifjak nevelésére hivatott, aranykalászos gazdákat képező téli gazdasági iskolák, valamint az ország minden részében rendezett, ezüstkalászos gazdákat képező téli gazdasági tanfolyamok száma örvendően és évről-évre emelkedik azóta, amióta *Mayer János*, a kerület országgyűlési képviselője, a Falu-Gazdaszövetség elnöke földművelésügyi miniszter korában a téli gazdasági iskolák felállítását és a tanfolyamok szervezését, szerény keretek között megkezdte.

Hangoztatta ezután, hogy annak a gazdának, aki boldogulni akar és megfelelően kívánja szolgálni hazáját,

látnia, tudnia és dolgoznia kell. Látnia kell azt, hogy csak összefogással, társadalmi erőit gazdakörükbe szervezve lehet elérni el a magyar társadalomban az őt megillető helyet; hogy szakismereteit és műveltségét csak a gazdakörben terjesztheti ki. Tudnia kell, hogyan termelhet többet, jobbat, hogyan tenyészthet kis- és nagyállatokat, egyáltalán hogyan egyszerűsítheti és teheti eredményesebbé évezredes, harmadik köteletségének teljesítését: hogyan dolgozzék.

Hangsúlyozta ezután a testvéri összefogás, a szövetkezetek megalakításának és támogatásának fontosságát, kifejtve, hogy a falu népének szövetkezeti mozgalma nem a kereskedelem ellen irányul, hanem a saját intézményeinek megerősítését célozza.

A vizsgabiztos nagyhatású beszéde után a tulajdonképpeni vizsgára került a sor, amelynek

során a hallgatók pompás, elismerésemelő tudásról tettek tanúságot.

Az ezüstkalászos gazdák gazdakörének ülése kezdődött ezután *József Ferenc* vizsgáló elnöklése mellett. Rövid megnyitó beszéde után *Tankó Ferenc* vizsgáló tartott előadást, majd *Koröcs János* vizsgáló szavalt; *Fodor Sándor* és *Horgos János* községi bíró vitaelőadása után *József Ferenc* elnök beárta a köri ülést.

A pompásan sikerült gazdaköri ülés után *Szekeres László* dr. vizsgabiztos kiosztotta a tanfolyam hallgatói között az ezüstkalászos jelvényeket és átadta ifj. *Dani István*, ifj. *Fodor János*, a katonai szolgálatot teljesítő *Fodor Ferenc*, *Horgos János*, *József Ferenc*, *Cs. Kulsár József*, *Fodor Lajos*, *Iger Ferenc*, *Bakos György* és *Biró János* ezüstkalászos gazdáknak a *Falu-Gazdaszövetség* művészi kivitelű elismerő oklevelét.

A nagyszerű vizsga a *Himnusz* elnöklésével ért véget.

Serédi hercegprímás a Szent István Rend nagykezesztése

A hivatalos lap február 27-i, vasárnap száma a következő legfelsőbb elhatározást és legfelsőbb kéziratot közölte:

A magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére Serédi Jusztinián bíbornok, magyar királyi titkos tanácsos, esztergomi

érsek, Magyarország hercegprímásának a Szent István Rend nagykeresztjét adományozom. A vonatkozó kéziratot idezárom. Kelt Budapesten, 1944. évi február hó 26. napján,

HORTHY S. K.
KALLAY MIKLÓS s. k.

Március 15-ig kell benyújtani az adóbevallásokat

A hatóságok közlihré tették, de a Vasárnap is megírta, hogy

a pénzügyminiszter az általános kereseti, jövedelem- és vagyonadóra vonatkozó adóbevallás határidejét március hó 15-ig kitölté.

Február hó 29-ig azok voltak kötelesek adóbevallásukat benyújtani, akik az eddig rögzítve volt adóalapjuk hivatalból történő felemelését elfogadni nem hajlandók. Hivatalból emelték ugyanis a kereseti adó alá eső haszonhajtó foglalkozások után rögzített adóalapokat 30-50%-kal és a földbirtokból származó rögzített jövedelemadó alapokat 25%-kal.

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

A keleti arcvonalon a németek, visszaszerezve a kezdeményezést, sikeres ellentámadásokat hajtottak végre, míg a déli fronton, Olaszországban a Nettunónál partrattelt angol-szász csapatok egyre súlyosabb helyzetbe kerültek.

London ellen a németek mindinkább súlyosbító légitámadásokat hajtanak végre; ezek során — az utóbbi időben összesen 8 támadást, ezek közül háromszor

„nagyáradást” hajtottak végre a németek. — 12.000 ház teljesen megsemmisült, 60.000 pedig súlyosan megromogódott.

Az utóbbi napokban különben szovjet bombák hullottak a semleges Svédország fővárosára, Stockholmra; az angol-szász bombák dobtak Fiuméra; több támadást intéztek német városok ellen; több angol-szász gép zuhant le az Alpesekben. Helsinki ellen is súlyos orosz légitámadásokat

intézkelt. Február 22-én különben egy amerikai bombázó magyar területeken. Csáktornyanál kényszerleszállást hajtott végre. Lezárószöveget őrizte vették.

A Lengyel-szöveget ellentét ügyében nincsen eredmény. A lengyelben Anglia és Amerika minden rábeszélésére sem hajlandók elfogadni az úgynevezett Curzon-vonalat.

Nem hozták még eddig nyilvánosságra a Finn-szöveget ügyében hozott finnországi döntést sem. Az eddigi hírek szerint az oroszok hat pontba foglalták össze követeléseiket. Ezek sorában szerepel az a kikötés, hogy a finnek fegyverezték le és internálják az országukban lévő német haderőket. Ha erre a finnek képtelenek lennének, „hajlandók” a Szovjet- a fegyverezést saját csapataival végezni. Erre a követelésre vonatkozóan Berlinben megjegyezték, hogy

a német csapatok aligha engednek meg, hogy őket bárki is lefegyverezze, ezzel tehát adva lenne a Szovjet számára az ürügy Finnország megszállására és bolsevizálására. A Helsinki elleni legutóbbi, 12 óráig tartó légitámadások találat érte a magyar követ-ség épületét. A követtség tagjai közül senki sem sebesült meg.

Végül megemlítjük azt, hogy moszkvai jelentések szerint a szovjet hadseregnek eddig 15 millió katonája esett el.

Leventeleánycsapatok alakulnak az iskolákban

A leventeleány mozgalmat szabályozó ismeretes kultuszminiszteri rendelet értelmében a tankerületi főigazgatók körlevélben fordultak az iskolaigazgatókhoz. Felszólították őket, hogy ahol alkalmas vezető és megfelelő számú önként jelentkező leventeleány van, kezdjék meg a leventeleány-csapat szervezését és erővel adjanak jelentést az illetékes tankerületi leventeleányvezetőnek. Ezzel a rendelettel megkezdődött a leventeleány-csapatok megalakítása az iskolákban,

75 éves a postai levelezőlap

Az idén van 75 éve, hogy útjára kelt a világ első postai levelezőlapja. Az ötlet atyja a bécsi helyi katonai akadémia nemzetgazdász, Dr. Emanuel Hermann volt, aki a német birodalmi posta megalapítóinak, Stephan főpostamesternek már jóval előbb, 1865-ben javaslatot tett a levelezőlap bevezetésére.

Itt azonban elutasításra talált, úgyhogy a nagyjelentőségű újítás megvalósításának dicsőségét 1869-ben az osztrák posta biztosította magának. Az osztrák postai levelezőlapot 1880-ban a világposta is átvette és ezzel a levelezőlap, mely mindjárt az első évben egymilliódos számban került forgalomba, megkezdte vilákkariertjét.

GAZDAÉLET

Gazdasági események bejelentése. A mezőgazdasági munkaadóknak és géptulajdonosoknak a gazdaságukban, illetve gazdasági gépeik mellett és a gazdasághoz tartozó ipari melléküzemekben foglalkoztatott mezőgazdasági Biztosító Intézethez korra való tekintet nélkül, be kell jelenteniük az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézethez, balesetbiztosítás céljából. A bejelentéseket a eselődkönyv, illetve munkaszerződés és az öregségi biztosítási könyv bemutatása mellett 15 napon belül kell eszközölni az eljáráságoknál.

RÖVIDENEN MEGKEZDIK A REZÁLICITÁLVÁNYOK KI-OSZTÁSÁT. A földmivvelésügyi miniszter a szőlőgazdálk részére biztosított rézgálle, feketegálle és rézmészpor beváltására jogosító utalványokat a hegyközségek és a hegyközségi tanácsok, illetve ahol ezek még nincsenek megalakítva, a főlősgábrák és polgármesterek részére megküldötte. Az említett hatóságok és szervek a közei napokban kezdik meg az utalványoknak az egyes szőlőbirtokok részére történő kiosztását.

— **Kertészek és paradicsomtermelők rézgálleellátása.** A földmivvelésügyi miniszterium az évben is gondoskodik a konyha- és virágkertészek rézgálleellátásának fedezéséről. A szőlőszás munkálataival a miniszterium újbol az Országos Magyar Kertészeti Egyesületet bízza meg. Igénylési lapokat a nem szerződött paradicsomtermelők részére is az egyesület titkári hivatala (Városliget, Stefánia út) küldi szét. Az igénylőlapokon levő adatszám valóságát a vármegyei bizottságokkal igazoltatni kell. A kintart rézgálle felhasználását az egyesület ellenörzi.

A mezőgazdasági munkásbakancsok új árai

A közeletásügyi miniszterium a mostani akció során kiosztásra kerülő mezőgazdasági munkásbakancsok fogyasztói árát a következőkben állapította meg:

Zsiros (vikszos) háthasítás felsőrészszel, kruppon talppal, fejtájszón béleléssel, kéreghasítás-sal bélelve 50.50 pengő. Fekete, zsiros, tehénbőr felsőrészszel, kruppon talppal, kéreg sajátjával bélelve 56.50 pengő. Vízhatlan (duráble) sertésbőr felsőrészszel, végig krómos sertésbőrrel bélelve, kruppon talppal 57.— pengő. Zsiros sertésbőr felsőrészszel, végig krómos sertésbőrrel bélelve, kruppon talppal 58.70 pengő. Barna, zsiros (vikszos) tehénbőr felsőrészszel, kruppon talppal, kéreg sajátjával bélelve 62.20 pengő. Az előállított gvár, vagy iparos köteles a fentiek szerint megállapított árakat a bakancsok talpába belevésni. A talpbávevett árakon felül semmiféle más költség nem követelhető.

Vetésjelentés

A legújabb hivatalos vetésjelentés szerint a külső gazdasági munkálakat az idöszak elején a nagyobb hideg és havazások beállta előtt, különösen az ország sík vidékein még folytatták, szántókat, trágyát hordtak, boronáltak, söt egyes helyeken a tavaszak vetését is megkezdték. A havazás és hideg beállta után a külső munkák közül csak a fakitermelés és szállítás

maradt folyamathan, ezzel szemben a gazdák a szokásos belső majori munkákat, mint a vetőmag előkészítést, gép és eszköz karbantartást, magtári munkát végeztek. Az idöszak vége felé esaknem az egész ország területén megindult a jégvágás és hordás.

A kellő idöben elvetett öszi vetések jól megerősödtek és megbrosodtak, a kései vetések is javultak, azonban ennek ellenére sem tudtak még kellőképpen megbrosodni.

A vetéseket jelenleg a vetésterületnek mintegy 40 százaléka egyenlőtlenül vastag, de öszzfüggő hótakaró fedi, 60 százaléka pedig foltkban maradt a hó.

A jövőben csak egyféle patköszeget gyártanak

A Magyar Szabványügyi Intézet közölte az össez érdekeltektöl, hogy az ipari körökkel, hogy az eddigi, szerte a világon mintegy ötvenféle típusban gyártott löpatköszeget szabványosította.

vagyis országos szabvánnyá tette, ami azt jelenti, hogy

a gyártás ezentül csak egyféle típus lehet.

A löpatköszegek gyártása körül eddig halunk az úgynevezett angol és francia típus honosodott meg. A patköszegek előállítója a Weiss Manfred-gyár már két évvel ezelött felvetette a kérdést, vajon a háborús anyagtakarékosság érdekében meg kell-e szüntetni az ötvenféle típusú löpatköszegek gyártását? Több nagy vakerallal rendelkező gyövkövész-mester szakszeti útmutatása alapján az előállító gyár a francia és angol típusok egyesítéséből új egységes típust szerkesztett, melyet gyakorlati kipróbálás céljából megküldött

Jelentös fagykárokról jelentés nem érkezett.

Tekintettel azonban a hidegebbre fordult idöre igen kívánatos volna, ha a vetéseket megerősítő vastagságú hótakaró borítaná.

A szörvényosan megindult kertivelenövezés folytatását a hidegebbre forduló idö megakadályozta. A melegágyak elkészítése folyamathan van. A legelők és retek egy részét hó fedi, a szabadon álló réteken és legelökon pedig a vegetáció még nem indult meg. Helyenkint a tisztogatási munkálakat megkezdték.

A takarmánykészlet csak igen szükfisen és nagy beosztással fedezi a szükségletet.

Az Országos Földhitelintézet közgyölése

Az ország különböző érdekelteinek és szükembereinek. A beérkezett válaszokból kitünt, hogy az állított mindenütt nagy melegegdséssel fogadták. A patkolómesterek nagy többségre elismerte hogy az új egységesített típusú patköszegek nemcsak hogy anyagtakarékossági szempontból előnyösebb a réginél, hanem annak kezelése is célszerűbb, előnyösebb.

A szöveg tartását a Magyar Kir. Honvéd Patkolászki Tiszthelyettesképző Iskola összhasonlító kísérletei teljesen kifogástalanok találták. Ilyen megnvutató szakértői vélemények után a Szabványügyi Intézet teljes megnvuvással adta ki az országos szabványosításra vonatkozó rendelkezéseit. A szabványosított löpatköszegek méreteiben annyiban térnek el az eddig használatos patköszegektöl, hogy az egyes méretek 5 mm-ként emelkedő hosszakban kerülnek az eddigi szabálytalan 3—9 mm-emelkedés helyett.

Az Országos Földhitelintézet közgyölése

Az Országos Földhitelintézet Ivány Béla ny. földmivvelésügyi miniszter elnökségével február hó 29-én tartotta rendes közgyölését. A közgyölés jövahagyta az 1943. üléstev mérlegét, tudomásul vette az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentését és az 1.266.274.71 pengő kitévő nyereség felosztására nevező új határozott, hogy az üzletreszek után fizetessék 1% osztalék, 100.000 pengő fordították mezőgazdasági szociális célokra, 714.634.91 pengő pedig esattalassék a tartalékalaphoz.

A közgyölés az idöközben megörösödött két igazgatóságú tuzsági

helyre gróf Széchenyi Domonkos nagybirtokost és Csézlényi Pál országgyölési képviselöt, a felügyelőbizottsági helyekere pedig dr. Csütöslán Béla min. tanácsost, Karikás Mihály ny. min. osztályfönököt és vitez Szász Istvánt, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület alelnökét választotta meg.

A közgyölést követö igazgatóságú ülés dr. Badics László igazgatöi ügyvezetö igazgatóvá, Felékly Miklós igazgatóhelyettes igazgatóvá, dr. Mezössy Béla igazgatóhelyettes jogigazgatóvá és dr. Ruttkay László ügyvezetö cégvezetövé nevezte ki.

ASSZONYOKNAK-LEÁNYOKNAK

Dobozkonzervek romlása

A háborús gazdálkodás egyik következménye, hogy kevesebb állat kerül levágásra, a baromfitartás pedig úgy megrágnult és megneghedett hogy a fővárosban és vidéken egyaránt kevesebb húsféle kerül a család asztalára, mint a régi jó békéidökben. Így azután azok a házlásszonok is vásárolnak idönként dobozkonzerveket, akik azelőtt soha sem próbálkoztak ilyesmivel. Utöbbi idöben nem egyszer előfordult, hogy a vásárolt konzerv már felnyitáskor romlott volt, aminek oka valószínűleg az, hogy a dobozok nem voltak teljesen légmentesen lezárva, vagy hogy az elzárás helyén szabad szemmel alig észrevehető részek keletkeztek. A romlott tartalmú zárt dobozban is elárulja az, hogy a doboz feneké és tetete felnyitott. Felnyitott hűskonzerv nyitáskor rendszeren átható rothadszagú, a zárlégekonzerv pedig orjódít, avas ízű és szagú. Az ilyen dobozok tartalma természetesen emberi fogyasztásra nem alkal-

mas, söt igen veszedelmes, mert a baktériumok révén erős hatóanyag keletkezik bennük.

Elöfordul azonban az is, hogy a dobozban kisebbmértvű puffadás jelentkezik anélkül, hogy tartalma megromlott volna. Ezt az úgynevezett „hamis puffadás”-t arról ismerhetjük fel, hogy a dobozt kezünkbe véve, a fedelét hávelyküünkkel be tudjuk nyomni. A nyomás megszüntével a fedél ismét visszaerrik eredeti helyzetébe. Ennek a hamis puffadásnak legföbbször a doboz túlerős töltése az oka vagy pedig az, hogy megütödött szállították.

Romlott hálkonzervek, például szardínia-konzervek kinyitáskor a röhadszag szagát rendszeren nem igen lehet érezni, különösen, ha a romlás még kezdeti állapotban van. Romlottságot jelent ilyenkor a halhús puha volta, a húsának szétesésre való hajlandósága és néha kismértékű elszíneződése.

Pogozott elővigyázattal járjunk el a dobozkonzervek vásárlásánál

és felnyitásánál és ha annak tartalma csak kis mértékben is gyáros, ne fogyasszuk el, mert súlyos gyomormegbetegést szerzhetünk vele. *Könnö Terézia.*

A Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. mérlege

A Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. Schöber Béla titkos tanácsos elnökletével tartott ülésében foglalkozott az intézet múltévi mérlegével. A bank nyugdíjpénztára és a nyugdíjalapok céljaira a lefolyt üzletév nyereségéböl mérlegben bolü történt jelentös összegű juttatása után, a mérleg múltévi nyereségához betudásával 2.820.063.25 pengő nyereséggel egyet záruit, az előző évi 2.152.194.45 pengövel szemben.

A nyereség felosztására az igazgatóság a március 16-ra egybehivandó közgyölésnek azt az indítványt teszi, hogy a tavalyi 2 pengövel szemben 2.50 pengö osztalék fizetessék, a rendes tartalék növelésére 600.000, a nyugdíjpénztár dotálására 750.000 pengöt fordítsanak. A zároszámadások tetejéi a bank minden üzletágára kiterjed, igen önként tevékenységreöl és további fejlődésöl tanuskodnak. A betétállomány jelentösége emelkedett. A takarékpénztárokra elhelyezett betétek állománya 80.3 millióból 97.6 millióra, vagyis 22 százalékkal, a folyószámlabetétek összege pedig 93.3 millióból 121.1 millióra, vagyis 30 százalékkal nött.

A hitelököl tetejénél a belföldi hitelököl összege 25.4 millióról 13 millióra csökkent, a pénztári készletek és zsiroszámlán fennálló követelések 19.2 millióról 27.8 millió pengöre növekedtek. A váltóárca az előző évben 201.4 millió volt, a múlt évben pedig 358.8 millió. Ebböl 140.7 millió a folyó üzleti magángazdasági jellegű árcaváltókat öleli fel, 218.1 millió pengő pedig az állami kincstárjegyekre és kincstári utalványokra esik. Az adóskötetele 131.6 millió pengöt tesz ki. A bank tevékenyen résztvett a hitelügynök kiöletésében, a természetkötéssel kapcsolatban felmerült forgóköszükségletek rendelkezésre bocsátásában közremüködött. A külföldi irányuló árukvitel lebonyolítására a pénztártezek egy csoportja által nyújtott pengöhitelben részesedést vállalt.

A folyó üzlet élénkülésének megfelelően a tüzsa kamatjövedelem 6.1 millióról 8.6 millióra a jutalék, deviza és egyéb nyereség 4 millióról 4.8 millióra emelkedett. A bank érdekörébe tartozó ipari és kereskedelmi vállalatok hólazata a kulai Eterna Bőrgyár Rt.-nál s a békesabai Hubertus Kötött- és Szövöttáru-gyár Rt.-nál történt értékeltségvállalással bővült.

Rendeletek a konzerv-készítésöl

A hivatalos lap február 20-iki száma közölte a földmivvelésügyi miniszter rendeletét, amelyben újbol szabályozta a gyümölcslesek előállítását és forgalmát. A rendelet szerint csak négyféle minőségű gyümölcslesek hozható forgalomba, úgy mint elsörendű gyümölcslesek, gyümölcslesek, vegyesek és szilvaik. A rendelet előírásokat tartalmaz a gyümölcslesek esomagolására vonatkozóan is.

A hivatalos lapnak ugyanezen a száma közölte a földmivvelésügyi miniszter rendeletét, amelyben a gyümölcslesek és gyümölcspulpa forgalombahozatalt szabályozta.

A földmivvelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben szabályozta a hűskonzervek előállítását és forgalombahozatalt. A rendelet-szerint a hús- és hálkonzervek csak a közeletásügyi miniszter előírásai szerint szabad előállítlan.

Biztosítsa jövő évi arzenes permetezőszerszükségletét a

MERITOL

MAGYAR MEZÖGAZDÁK SZÖVETKEZETE **NÖVÉNYVÉDELMI OSZTÁLYA** Budapest, V. I. Eötvös-utca 25/a

A napokban Szatmár megyében három gazdakör tartott alakuló közgyűlést. Február 20-án Jánkon és Májtison volt alakuló gyűlés, amelyen a Falu-Gazdaszövetség képviselőiben Kovács János titkár vett részt. A jánki közgyűlést a körjegyző nyitotta meg, üdvözölte a gazdákat és a Központ kiküldöttjét. Kovács János titkár ismertette a Falu-Gazdaszövetség munkáját, valamint a gazdakörök ionosságát és szükségességét. Felolvasta a jelölő bizottság által összeállított tisztikari nevsort, melyet egyhangúlag fogadott el a közgyűlés.

Diszelnök: Kohányi István kath. lelkész; **elnök:** Tuba Gyula; **alelnökök:** Senczi Mihály, Fico Antal, Nagy Lajos; **a választmány tagjai:** Kósdai Sándor, Nagy Antal, Katona János, Marozsan Ferenc, Szakács József, Kozma Géza, Molnár Géza, Tarca Sándor, Tuba Daniel, Vicsolka László, id. Tar Arpad, Török Ferenc; **jegyző:** Benécs József; **pénztárnok:** Molnár Mihály; **ellenőrök:** Nyila Sándor, Sajár János, ifj. Vicsolka László, Oltajos Endre; **háznagy:** Katona Sándor; **könyvtáros:** Tarca Mihály; **számvizsgáló bizottság elnöke:** Nyila Sándor, **tagok:** id. Vicsolka László, Peto Gyula, Török Ferenc és Udud-László.

Egyenaznap délután Májtison volt alakuló közgyűlés. Bornemisza Endre üdvözölte a Szövetség kiküldöttjét, valamint a gazdátársait. A tisztikart egyhangúlag választották meg.

Diszelnök: Rendek Géza járási gazdasági felügyelő; **elnök:** Bornemisza Endre; **alelnökök:** Végh Barna, Kiss Endre; **a választmány tagjai:** Cséke József, id. Tukacs Antal, Gál Aron, Veres

Lajos, Bornemisza József, Angyal István; **jegyző:** Somogyi Márton; **pénztárnok:** Bornemisza Géza; **ellenőrök:** Angyal Károly, Józsa Lajos; **háznagy:** id. Tukacs Antal; **könyvtáros:** id. Józsa Károly; **számvizsgáló bizottsági elnök:** Cséke József, **tagok:** Vince József, Tukacs József, Angyal Illés, Szabó Sándor.

Gyűléseken febr. 21-én d. e. a község háza tanástermében volt alakuló közgyűlés, amelyen a község gazdátársadalma teljes számban megjelent. Szabó Antal gazdasági eljáró megnyitotta a gyűlést, a gyűlés levezetése és előadásának megtartására.

Kovács János a Szövetség nevében üdvözölte a megjelenteket, majd megválasztották a Gazdakör vezetését és megbízták a Gazdakör programját.

A tisztikar tagjai lettek: **diszelnök:** vitéz Ujjalussy Lajos földbirtokos; **elnök:** Möricz Endre; **alelnökök:** Hoffmann Ferenc, ifj. Bakos Sándor, Antal János; **választmány tagjai:** Platt Gyula főjegyző, Tóth Albert, Möricz Perenc, Kubinyi István, Szabó Jenő, id. Szabó Endre, Kovács Miklós, ifj. Baráth Gyula, Vargha Zsigmond, Szabó János, Jakab Ambrus; **jegyző:** ifj. Kubinyi Gyula; **pénztáros:** ifj. Sándor Lajos; **ellenőrök:** ifj. Laborecz Gyula, Koncez György; **háznagy:** Fülep Endre; **könyvtáros:** Szabó Béla; **számvizsgáló bizottság elnöke:** ifj. Kubinyi Sándor; **tagok:** Szabó Antal gazd. előjáró és ifj. Sándor János.

Elhatározta a közgyűlés egy magtisztítógép beszerzését, majd több gyakorlati kérdés megvitatása után lelkes hangulatban véget ért a közgyűlés.

Húsz százalékkal magasabb búza-egység számmal számolják el a kötelezettségen felül beszolgáltatott zsir-pontokat

A Budapesti Közlöny február 27-iki száma a közléletügyi miniszter rendeletét közli. A rendelet előírja, hogy

annak a gazdának, aki kenyérgabona- és zsirbeszolgáltatási kötelezettségének eleget tett, a zsirbeszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe beszámítható termények búzaegység-számmal húsz százalékkal magasabban kell a szabadválasztású termények közé beszámítani.

Tehát, ha a gazda előírt kenyérgabona- és zsirbeszolgáltatási kötelezettségének eleget tett és újabb zsirfajtákat, azaz a zsir-

beszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe beszámítható terményeket szolgáltatott be, akkor ezeket a szabadválasztású termények közé számítják, még pedig, ahogy a rendelet előírja, húsz százalékkal magasabb búzaegység-számmal, mint amennyit az edigi rendelkezések megállapítottak, azaz, ha valaki kenyérgabona- és zsirbeszolgáltatási kötelezése teljesítése után még 100 búzapontra megfelelő olyan terményt szolgáltatott be, amely a zsirbeszolgáltatásba számítható be, ezt a 100 pontot 120 pontként írják javára. A rendelet február 26-án hatályba lépett.

Nem adnak sertésvágási pótenedélyt

Magánfogyasztásra a rendelet szerint a háztartáshoz tartozó minden négy, egy éven felüli személy után, aki zsirjegy jogosultságáról (hatósági zsirellátásban való részesedéséről) egy évre lemondott, egy-egy sertésre kell vágási engedélyt kiadni.

E rendelkezés ellenére több nyilvántartó hatóság rendelkezést kér arra nézve, hogy magánfogyasztás céljára adható-e 4-4 személyenként 2 sertésre is vágási engedély, azzal a feltétellel, hogy az engedélyes a második sertésből kitermelhető összes fehérrút (zsír és szalonnát) beszolgáltatni köteles.

Sertésvágási engedély kizárólag a 127.200-1943. K. M. számú rendeletnek megfelelően adható ki, tehát

magánfogyasztás céljára sertésvágási pótenedély sem szántóföldi gazdasággal rendelkező gazdálkodó, sem szántóföldi gazdasággal nem rendelkező hízlató vagy hízlatató részére nem adható még akkor sem, ha a kérelmező magát a második sertésből kitermelhető összes zsiradék beszolgáltatására kötelezné.

Tartalékos tiszt csak az lehet aki leveinte ijúvezető volt

A megújodott leveinteintézmény korszerű szervezetében az alsóbb parancsnoki helyeket külön kiképzett ijúvezetőket töltenek be. A középiskolai leveinteknek az ijúvezetői tanfolyam elvégzésére való irányítása igen szükséges, mert a tartalékos és tényleges tiszték nagy része az ő körükből kerül ki. Ez az elgondolás vezette a honvédelmi miniszteri elvi döntésének meghozatalánál, amelyben kimondja:

tartalékos tiszt iskolába a jövőben csak azt vezényelhetik, tehát tartalékos tiszt csak az lehet, aki korábban leveinte ijúvezetői kiképzést kapott és a leveintékezésben eredményei közreműködött.

E rendelkezés nem érinti a honvédelmi törvényben megszabott karaszományviselési jogot, amelyhez minden arra testileg alkalmas és iskolai végzettsége alapján megfelelő ifjúknak ezután is joga lesz. A honvédelmi miniszter elvi

FERKÓ-OLAJ

Lószerszámot eszizmat, bakancsot puhit feketit és tartóssá tesz

határozatról értesítette a vallás- és közoktatásügyi minisztert, kérve, hogy arról az érdeket ifjúságot tájékoztassa; ennek alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedésére az ország karaszomány viselésére jogot adó előképzettséget nyújtó iskoláiban kihirdették, hogy mit tartalmaz a honvédelmi miniszter elvi döntése, amely előreláthatólag már a jövő kiképzési évben életbe lép.

A Hazai Bank közgyűlése

A Hazai Bank Részvénytársaság február hó 25-én megtartott XLIX. ülést, melyen a közgyűlés az 1943. évet lezáró vonatkozó mérleget, valamint az igazgatóság összes javaslatait elfogadta és elhatározta, hogy a kifizetendő 1.377.821,54 pengő tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások, a tartalék-alapnak 260.000 pengővel, az Elismerett Nyugdíjpénztárnak 400.000 pengővel való javadalmasítása és egyéb juttatások után osztaléokra részvényenként 1,60 pengő (4%), vagyis összesen 400.000 pengő fordítottassék és 167.864,08 pengő az

1944. üzletvi számlájára vitessék át. Az osztalék, a 40. számú osztalékiszelvény beszolgáltatása ellenében a társaság pénztáránál folyó évi február 28-tól kezdődőleg kerül kifizetésre.

Az ezután megejtett választások során az igazgatóság és a felügyelőbizottság eddigi tagjai újul megválasztottak, az igazgatóságba újul tagul vitéz dr. Darányi Bélát, a felsőház tagját, a Futura, a Magyar Szervezketi Központok áruforgalmi Rt. alelnök vezérigazgatóját választották meg.

HÍREK

— A kormányzóhelyettes özevgye elvállalta a szolnoki repülőalakat zászlóányai tisztségét. Szolnok vármegye hadiüzemének alkalmazottai a szolnoki repülőalakatnak, amelyben a hősihalált halt kormányzóhelyettes is szolgált, csapatzászlót ajánlottak fel. A zászlóányai tisztségére a kormányzóhelyettes özevgyét kérték fel és a főméltóságú asszony vállalta a zászlóányai tisztség betöltését. A csapatzászló ünnepélyes átadására valószínűleg márciusban kerül sor.

— Rendházat építenek a Domonkosok a Margitszigeten. A Póvárosi Közmunkák Tanácsa Bessenyei Zénó elnöksével teljes tanácsulést tartott, amelyen elsőnek a Szent Domonkos-rend kérelmét tárgyalták. A rend a Margitszigeten rendházat és kápolnát óhajtat létesíteni. A tanács helyt adott a kérelemnek és elhatározta, hogy a végleges tervek ismeretében határoz majd a szükséges terület kijelölése ügyében.

— A miniszterelnök és kultuszminiszter finn kitüntetésre. Ryti finn köztársasági elnök Kallay Miklós miniszterelnöknek a Fehér Rózsza rend nyakkeresztjét adományozta. A magas kitüntetést Wuorimaa budapesti finn követ február 23-án személyesen adta át a miniszterelnöknek. Szingei-Merse Jenő kultuszminiszternek Ryti elnök a finn Oroszlán-rend nyakkeresztjét adományozta. A finn követ február 26-án délelőtt személyesen nyújtotta át ezt a kitüntetést.

— Vitéz Oszlányi Kornélt Nagykanizsa díszpolgárává választották. Nagykanizsa város képviselőtestülete díszközgyűlést tartott, amelyen vitéz Oszlányi Kornél vezérőrnagyot, a Mária Terézia-rend lovagját egyhangú lelkesedéssel a város díszpolgárává választották. A díszpolgári oklevelét ünnepélyes keretek között adják át.

— Árpádházi Margit szentéleavatási bullájának közzététele. A pápai hivatalos lap legközelebbi számában megjelenik az Árpádházi Margit szentéleavatásáról szóló bulla. E ténnyel XII. Pius pápa az anyaszentegyház színe előtt hivatalosan a szentek sorába emeli IV. Béla király lányát.

— Magyar-román fogolyesere. A magyar és a román kormány között létrejött megállapodás alapján február hó 24-én Feleken fogolyeserét végeztek. Ezáltal első sorban a két állam fegyveres erejéhez tartozó személyek kerültek kicserélésre.

— Kiténtetett gazdasági munkások. A földmivélségi miniszter Guba Alajos járásokszállási gazdasági munkást és Dósa Antal járásokszállási kubikost hosszú időn át teljesített hűség és példandó munkájukért elismerő oklevellet és pénzjutalommal tüntette ki.

— A vagyonváltásbúza ára. A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltásába felelő fizetendő búza árát a földmivélségi miniszterrel egyetértőleg március hónapra méter-mázsánként 40 pengőben állapította meg.

„TEXAS”

darálók, kukoricamorzsolók ismét kaphatók

Daráló vásárlásához igazolvány szükséges arról, hogy az illető mezőgazdasági foglalkozást űz, vagy baromfitenyésztő.

Árjegyzék ingyen

KIRÁLY SANDOR géngyár
Budapest, VI. Felsőerdősor 6.

Érdekes apróságok a Napról, Holdról és a szomszédos csillagrendszerekről

RÁDIÓ

Hétfőn, március 6-án.

12.10 órák: Postászenekar. 13 órák: Magyar nóták. 15 órák: Melles Béla-zenekar. 15.30 órák: Előadás. 16.20 órák: Katonazenekar. 17 órák: Közellátástügyi előadás. 17.15 órák: Hanglezet. 17.20 órák: Versek. 17.40 órák: Rádiózenekar. 18.30 órák: „Fatornyok”. Színmű három felvonásban. 21.10 órák: Könnyű muzsika.

Kedden, március 7-én.

12.10 órák: Szórakoztató zene. 14 órák: Fűvészenekar. 15 órák: Délutáni muzsika. 15.30 órák: Gyermekdélután. 16.20 órák: Szalonzene. 17 órák: Cigányzene. 17.30 órák: Versek. 17.45 órák: Énekszámok. 18 órák: Előadás. 18.20 órák: Magyar zeneszerzők felőrája. 19 órák: A szegedi Filharmoniai Társaság hangversenye. 21 órák: Előadás. 21.20 órák: Hanglezetek. 22.10 órák: Magyar nóták.

Szerdán március 8-án.

12.10 órák: Művészletek. 14 órák: Szalonzene. 15 órák: Légierők zenekara. 15.30 órák: Előadás. 16.15 órák: Muzsikáló zenei lexikon. 17 órák: Rádió hangversenydobogóján. 18 órák: Honvédműsor. 19 órák: Népszínmű-részletek. 20 órák: Elbeszélés. 20.20 órák: Romantikus est. 21.10 órák: Magyar zeneszerzők felőrája. 22.40 órák: Filmdalok.

Csütörtökön, március 9-én.

12.10 órák: Rendőrzenekek. 14 órák: Szórakoztató zene. 15 órák: Beszárkó-zenekar. 15.30 órák: A Földművelésügyi Minisztérium előadása. 17.25 órák: Szórakoztató zene. 18.10 órák: Légóalmi előadás. 18.25 órák: Magyar nóták. 19 órák: Versek és énekszámok. 19.30 órák: Kiss Annyal Ernő szememényei. 20.20 órák: Felolvasás. 20.30 órák: Operaház zenekara. 21.10 órák: Magyar zeneszerzők felőrája. 22.40 órák: Operatársulatok.

Pénteken, március 10-én.

12.10 órák: Katonazenekar. 14 órák: Szalonzene. 15 órák: Táncezenekar. 15.30 órák: Közyvetítés. 16.20 órák: Előadás. 17 órák: Tánccalok. 17.25 órák: Felvidéki délután. 18 órák: Német hallgatóknak. 18.20 órák: Nőpalelőra. 19 órák: Mesterművek. 21 órák: Beszélgetés. 21.10 órák: Magyar zeneszerzők felőrája.

Szombaton, március 11-én.

12.10 órák: Rádiózenekar. 14 órák: Szalonzene. 15 órák: Szórakoztató zene. 15.30 órák: Előadás. 16.15 órák: Hanglezet. 17 órák: Magyar hanglezetudomány. 17.30 órák: Hangképek innen-onnan. 18 órák: Magyar nóták. 18.30 órák: Csevegés. 18.40 órák: Nyitány. 19 órák: Szent Gergely híres napján. 20 órák: Zongoraszámok. 20.20 órák: Előadás. 20.40 órák: Tavasz zsongás. 22.40 órák: Hanglezetek.

Vasárnap, március 12-én.

7.30 órák: Szózat. Reggeli zene 8.15 órák: Hírek. 8.30 órák: Előadás. 9 órák: Görög-katolikus istentisztelet. 10 órák: Reformáció istentisztelet. 11 órák: Egyházi ének és szentbeszéd. 12.15 órák: Levente-felőra. 12.55 órák: Budapesti Hangversenyzenekar. 14 órák: Művészletek. 15 órák: A Földművelésügyi Minisztérium előadása. 15.45 órák: Rádiózenekar. 17 órák: Művészek a nyugdíjas színházról. 19 órák: „Falun”. Vigjáték egy felvonásban. 19.40 órák: Operaház közvetítés. 22.40 órák: Szórakoztató muzsika.

BUDAPEST I.: Március 9-én, csütörtökön, 17 órák: Banke Antal: „A GAZDÁK ES A GAZDASÁGI TANÁROK KAPCSOLATA”. — Március 17-én, vasárnap, 15 órák: 1. Obermayer Ernő: „MAGYAR RIZSTERMESZTES”. — 2. Kossinszky Viktor dr.: „TAKAREKOS SZÓLÓMŰVELES”.

BUDAPEST II.: Március 7-én, kedden, 19 órák: „MEZŐGAZDASÁGI FELŐRA”. — Március 11-én, szombaton, 19 órák: „MEZŐGAZDASÁGI FELŐRA”.

A Napot, bolygórendszerünk hatalmas, összetartó központját, az ókor embere imádota, a modern tudomány pedig okozati összefüggésbe hozta nemcsak a földi időjárás alakulásával, de még a nagyobbjelentőségű földi eseményekkel, természeti katasztrófákkal, sőt hátrúkkal, járványokkal és más történésekkel is. Illik tehát egyet-mást megtudnunk a Napról, amely életet, de úgy látszik, kevésbé előnyös formában is befolyásolja életünk, sorsunk alakulását.

Legelőszörban a végül tudomásul, hogy

a Nap 149,5 millió km-re van a Földtől, ami az Egyenlítő hosszának 3737 és félszerese.

Ezt a távolságot a másodperccel együtt kerekken 300.000 km-es sebességgel száguldo fény sugarak 8 és negyed perc alatt teszik meg.

A Nap átmérője a Földénél 109-szerese, tömege 330.000-szer nagyobb a Földénél, de 708-szorta nagyobb valamennyi körülötte keringő bolygó tömegének összegénél.

A Napnak ez a nagy tömege magyarázza meg, hogyan képes egyensúlyban tartani a körülötte keringő bolygókat, az egész úgynevezett Naprendszer.

Elképzeltetlen energia tárháza a Nap

A hatalmas gömb izzó gázok tömege; belsejében többmillió fokos hőség van, legjobban kihűlt külső rétege „csak” 6000 fokos.

A Nap felületén bizonyos időközönként visszatérő és elhatalmasodó sötét pontokat figyeltek meg; az úgynevezett napfoltokat. Ezeknek a területre sokszor a Föld felületének többszörösét teszi ki.

A földi időjárás alakulását, sőt bizonyos katasztrófális események bekövetkezését összefüggésbe hozzák a napfoltokkal. Ezt a feltevést alátámasztani látszik az, hogy a napfoltok előfordulása átlag 11 éves időközökben mutatható ki, viszont például időjárásunkban is kimutathatók az ugyanezek átlag 11 éves periódusok.

A napfoltokon kívül hatalmas, fáklyaszerűen lobogó gázkitöréseket is megfigyeltek a Napon. Ezeknek a magassága 200—300.000 km, azonban előfordult már, hogy egy-egy ilyen, úgynevezett protuberancia magassága meghaladta a Nap átmérőjét... A Napról talán még annyit kell megjegyeznünk, hogy

felületén a nehézkedési erő 28-szorta nagyobb, mint a Földön.

ami annyit jelent, hogy a szivünk káros, mondjuk kerekén 50 kilós hölgye a Napban csak 1400 kilót nyomna...

A Hold nappali és éjszakai hőmérséklete

Mielőtt a Napot és a naprendszeret beillesztenék a Tejút rendszerbe, amelynek egész rendszerünk poroszemmi csekély részecskéje, beszéljünk néhány szót hőmérsékletéről, az öreg Holdról.

A Hold mindössze — közepértékben — 384.400 km-re van a Földtől. Hatalmas hegyek vannak felületén; ezeknek a magassága jóval nagyobb a földi hegyeknél, egyik-másik holdheli hogy közel 10.000 m magas. Nappalai és éjszakai is kb. két-kéthetese, ezalatt

nappal 130 fokra emelkedik a hőség, viszont éjjel — 150 fokra hűl le a hőmérséklet.

Ha derős éjszaka az égre tekintünk, látjuk, hogy égaljától égaljig sűrű csillagfolyam vonul végig az égen:

A tejút

A mi naprendszerünk ennek a csillagrendszernek parányi kis része. Kiszámították, hogy ez a rendszer mekkora; persze, a számítás csak hozzávetőlegesen pontos, egy-két millió itt igazán nem számít.

A tejútrendszer ezek szerint egy olyan korongalakú rendszer, amelynek átmérője 40.000 úgynevezett „parszek”, vastagsága pedig 3—400 „parszek”. A „parszek” említésével azután belépünk a csillagászati számok útvesztőjébe.

A csillagok egymáshoz való távolságának meghatározására ugyanis túl kicsiny mérték a kilométer; lehetetlen feladat lenne úgy-úgy földi vonatkozásban millimétereket használni mondjuk az egyes földrészek távolságainak megjelölésére, de még mindig egyszerűbb lenne, mint mondjuk a Tejút átmérőjét kilométerekben meghatározni. Eleinte megpróbálták a fényévet használni, — ez akkora távolság, amelyet a fény másodpercenkénti kerekén 300.000 km-es sebességgel mellett egy év alatt tesz meg, pedig ez is tekintélyes út, kilencbilliótötszázzermillió km (13 jegyű szám). Bevezették erre a „parszek”-et, ami 3254 fényévnek felel meg.

A tejútrendszer átmérője tehát kb. 100—130 millió fényév.

Dehát a nagy mindenségben a tejútrendszer — amelyet a fény is csak évmilliók alatt tud keresztbe végigfutni, — nem magábanálló árva az égnek.

A tejútrendszeren túl, újabb rendszerek vannak, amelyeket mint ködfoltokat tart nyilván a csillagászat. A „legközelebbi” ilyen rendszer 85.000 fényévre, a tejútrendszerhez hasonló méretű Andromedaköv pedig 680.000 fényévre van...

A legnagyobb csillagászati távolság, amelyet eddig mértek, 500 millió fényévre tehető, ami annyit jelent, hogy a távolságban észlelt sugar kerekén ötszázmillió évvel ezelőtt indult el a Föld felé, amelynek talán kevéssel — pármillió évvel — előbb kezdett kialakulni mai formája...

Bartoss Károly

Vásárok jegyzéke

Március 5., vasárnap. Nagykoros óák, Szegvár óák. — Március 6., hétfő. Akasztó óák, Avasújvár óák, Balassagyarmat óák, Bonyhád óák, Emsd há, Fadd óák, Füzesabony óák, Hatvan óák, Hetes óák, Keeskenet óák, Kéthely óák, Kismarja óák, Komáromvár óák, Léva óák, Maramarosziget óák, Miske óák, Monor óák, Nagyatád óák, nagyobb áll, felh-ával, Nagybánya óák, Nagykoros óák, Nova óák, Nyiregyháza óák, Pécs óák, Peresény óák, Sopron óák, Szegvár óák, Szentgotthárd óák, Szepetk óák, Tapasztómarton óák, Tinnye óák, Ujszász óák, Ungvár óák, Veresegyház óák, Vése óák. — Március 7., kedd. Akasztó óák, Balassagyarmat óák, Bodvaszilas óák, Deák óák, Des óák, Dömsöd óák, Gyömrő óák, Hatvan óák, Hágysz há, kizárólag bonyhádi tájaitja szem, felh-ával, Keeskenet óák, Nagybánya óák, Nagykanizsa óák, Nyiregyháza óák, Székesváros óák, és to felh-ával. — Március 8., szerda. Elek óák, Hetény óák, Heves há, Léva óák, Polgár óák, Rimaszombat há, Sepsiszentgyörgy óák, Szobránc óák, Zsibó óák. — Március 9., csütörtök. Darány óák, Deyceer há, Diósgyőr hák, kis áll, felh-ával, Elek óák, Gyoma óák, hasítottkörház áll, felh-ával, Jank óák, Nemessándorháza óák, Retteg óák. — Március 10., péntek. Abaújvási óák, Bató óák, se, felh, nélkül, Drávaszabolcs óák, Gyoma ó, lovasár, Gyöngyös tenyészállatvásár, Magyarbóly óák, Nagylónca óák, Oklánd óák, Szabadhidvég óák, Tiszaroff óák. — Március 11., szombat. Gyoma óák, Perkáta óák.

A törvényhatóság első tisztviselője egyes vásárokat határnapját közzétesse által indokolt esetben kivételesen át helyezheti, illetőleg a teljesen elmaradt vásár helyett pótvásárt engedélyezhet, a közlő adatokban, tehát kivételesen változások történhetnek.

A közórházakban délután 3 óráig tart a látogatási idő. A budapesti közórházakra vonatkozóan fontos rendelkezést adtak ki. Az eddigi gyakorlat szerint a közórházakban a beteget délután 2—4 óra között lehetett látogatni. Tekintettel arra, hogy a kórházak túlszűfoltak és a látogatók száma is egyre nagyobb, illetékes helyen úgy intézkedtek, hogy a jövőben a látogatási idő délután 3—4 óra között lesz.

Japánban bezárják a tea- és gészaházakat. A japán kormány február 25-én elhatározott sürgős háborús intézkedéseinek végrehajtásaképpen kiadott kormányrendelet következtében, egyelőre egy esztendőre bezárták a tea- és gészaházak nemzeti intézményét is. Az intézkedés egyedül a japán fővárosban 2100 teaházat és 4300 gészaházat érint. A gészák felhagyának eddigi tevékenységükkel, a táncsal és a vendégek szórakoztatásával, hogy hadifontosságú üzemekben nyerveken alkalmazást. Az üzemek bezárása március 5-iki hatályú törvény.

Feketeahalmi-Czeydner és társai rendfokozatukat vesztették. Illetékes helyről közlik, hogy Feketeahalmi-Czeydner Ferenc, Grassy József, Deák László és Zöldy Márton dr. szökésük megtörténte után a vonatkozó szabályzat értelmében rendfokozatukból elbocsájtattak.

Ismét robbanó töltőtollakat találtak Romániában. Az utóbbi időben ismét két szerencsétlenség történt Romániában az ellenség által ledobott robbanó ceruzák és töltőtollak felemelése következtében. A hatóságok ezért újból figyelmeztették mindenkit, hogy a gyanus és feltűnő tárgyakat ne vegyék fel, hanem azok helyét jelentsek az illetékes hatóságnak.

A Közigazgatási Tanfolyam. Március 1-én nyílt meg a kormány több tagjának jelenlétében a XI. Közigazgatási Tanfolyam, vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter megnyitója után Bornemisza Géza iparügyi és Zsindely Ferenc közlekedés és kereskedelemügyi miniszter tartott előadást.

Elsikkasztott egy cséplőgépet. Funovics Rudolf monori lakatossegéd sikksasztással és csalással valóddan állott a pestvidéki törvényeseken dr. Strammer Ervin egyszórtó előtt. A vád szerint Funovics az elhunyt évi nyarán Salgó Márton budapesti gépkereskedőtől 1200 pengő összegért 3 hónapra kölcsönvevett egy cséplőgépet, ezt azonban az idő letelte után nem adta vissza, hanem 10.100 pengőrt eladta Fekete János gazdálkodónak. A bíróság a bizonyítás lefolytatása után Funovics Rudolfot nem jözerősen nyolchónapi börtönrre ítélte. A cséplőgépet lefoglalták és visszaadták jogos tulajdonosának.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ES FÖLDMŰVES SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ: MAYER EMIL. SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY

Alkotó: Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Epest. Nyomdász u. 3. Nyomdát felelős: Kacz István

Péti Nitrogénművek Rt.
Budapest, V., Nádor-u. 21.